

Številka: U-I-200/15-21
Up-936/15-20
Datum: 16. 3. 2017

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopkih odločanja o pobudi in ustavni pritožbi Božene Simone Beranič, Maribor, ki jo zastopa Valentin Breznik, odvetnik v Mariboru, na seji 16. marca 2016

odločilo:

- 1. Četrti odstavek 88. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13 in 78/13 – popr. in 52/16) se razveljavi.**
- 2. Do drugačne zakonske ureditve se za vročanje odpovedi pogodbe o zaposlitvi delavcu po pošti uporabljajo pravila pravnega postopka o osebnem vročanju.**
- 3. Sklep Vrhovnega sodišča št. VIII Ips 100/2015 z dne 9. 9. 2015 o zavrnitvi revizije, sklep Višjega delovnega in socialnega sodišča št. Pdp 1394/2014 z dne 4. 2. 2015 o zavrnitvi pritožbe v delu, ki se nanaša na zavrženje tožbe, in 2. točka sklepa Delovnega sodišča v Mariboru št. Pd 247/2014 z dne 3. 9. 2014 se razveljavijo in zadeva se vrne Delovnemu sodišču v Mariboru v novo odločanje.**

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Sodišče prve stopnje je zavrglo tožbo zaradi ugotovitve nezakonnosti odpovedi pogodbe o zaposlitvi in predlog za vrnitev v prejšnje stanje. Ugotovilo je, da je pritožnica zamudila 30-dnevni materialni prekluzivni rok iz 200. člena Zakona o delovnih razmerjih (v nadaljevanju ZDR-1) za vložitev tožbe, zaradi česar je izgubila pravico do sodnega varstva. Sodišče prve stopnje je na podlagi četrtega odstavka 88. člena ZDR-1 štelo, da je bila pritožnici odpoved pogodbe o zaposlitvi vročena po poteku osmih dni od prvega poskusa vročitve dne 2. 4. 2014, to je dne 10. 4. 2014, tožbo pa je vložila šele 26. 6.

2014. Glede predloga za vrnitev v prejšnje stanje je ugotovilo, da se institut vrnitve v prejšnje stanje uporablja le v primeru, ko gre za zamudo procesnega roka, medtem ko ga v primeru zamude materialnega roka ni mogoče uporabiti. Sodišče druge stopnje je pritožbo pritožnice zavrnilo in potrdilo sklep sodišča prve stopnje. Ugotovilo je, da je sodišče prve stopnje kot pravno podlago za določitev datuma vročitve odpovedi pogodbe o zaposlitvi pravilno štelo četrti odstavek 88. člena ZDR-1 in da je bila tožba vložena prepozno. Vrhovno sodišče je odločilo, da se revizija v delu, ki se nanaša na odločitev o predlogu za vrnitev v prejšnje stanje, zavrže, v preostalem pa se zavrne.

2. Zoper navedene akte je pritožnica vložila ustavno pritožbo. Navaja, da je bila z odpovedjo pogodbe o zaposlitvi seznanjena šele 11. 6. 2014, ko je zaradi fikcije vročitve po četrtem odstavku 88. člena ZDR-1 že zamudila rok za vložitev tožbe iz tretjega odstavka 200. člena ZDR-1. Ker naj bi sodišče odločilo, da gre za materialni prekluzivni rok, ob zamudi katerega vrnitev v prejšnje stanje ni dovoljena, naj pritožnica svoje pravice do meritornega odločanja pred sodiščem ne bi mogla več uresničiti. S tem naj bi ji bili kršeni pravici iz 22. in 23. člena Ustave. Pritožnica zatrjuje tudi, da sodna praksa rok za vložitev tožbe iz 200. člena ZDR-1 zmotno opredeljuje kot materialni prekluzivni rok in da se je sodišče neutemeljeno oprlo na strogo formalni kriterij razlikovanja med procesnimi in materialnimi roki. Tako stališče naj bi bilo tudi v nasprotju s stališčem Vrhovnega sodišča, po katerem strogo formalni kriterij ni odločilni kriterij za razmejitev rokov, saj je treba prvenstveno upoštevati vsebino tega oziroma na kaj se rok dejansko nanaša (sklep št. VIII Ips 58/2013 z dne 14. 1. 2014). Pritožnica meni, da je tudi pri zamudi roka iz 200. člena ZDR-1 mogoča vrnitev v prejšnje stanje, saj gre za časovno omejevanje procesnega dejanja in zato za procesni rok.

3. Pritožnica je vložila tudi pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti četrtega odstavka 88. člena ZDR-1. Zatrjuje njegovo neskladje z drugim odstavkom 14. člena ter z 22. in 23. členom Ustave. Poudarja, da v primerjavi z Zakonom o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 42/02 in 103/07 – v nadaljevanju ZDR) 88. člen ZDR-1 glede vročanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi po pošti ne določa več osebnega vročanja, kar je za delavce manj ugodno. Navaja, da poštar v skladu z izpodbijano določbo po poteku roka za prevzem pisanja na pošti pošiljke ne pusti v poštnem predalčku, s čimer bi bilo zagotovljeno, da bi naslovnik (delavec) pismo dobil in bi se lahko seznanil z vsebino odpovedi pogodbe o zaposlitvi ter pravočasno vložil tožbo. Zato naj bi bila izpodbijana določba v neskladju s pravico do sodnega varstva. Kljub temu naj bi se vročitev štela za opravljeno s fikcijo vročitve osmi dan po prvem poskusu vročitve, čeprav naj bi se šele po poteku roka 15 dni za prevzem pošiljke na pošti ta vrnila k pošiljatelju. Pritožnica navaja, da se sodišča zaradi opredelitve roka za vložitev tožbe kot materialnega prekluzivnega roka in zaradi strogih pravil o fikciji vročitve v presojo opravičljivosti razlogov za zamudo ne spuščajo, kar ima za posledico izgubo pravice vložiti tožbo, saj vrnitev v prejšnje stanje ni mogoča. Tudi zato naj bi bila izpodbijana določba v neskladju s pravicama do sodnega varstva in do enakega varstva pravic.

4. Ureditev fikcije vročitve naj bi bila tudi v neskladju z načelom enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave, saj naj bi bila bistveno bolj stroga kot določbe drugih zakonov glede vročanja, predvsem od ureditve vročanja po 87. členu Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13 – v nadaljevanju ZUP), ki se na podlagi 155. člena Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo in 65/08 – v nadaljevanju ZJU) uporablja pri vročanju odpovedi pogodbe o zaposlitvi javnim uslužbencem. Pritožnica opozarja, da ureditev vročanja v ZUP, ki določa, da se javnemu uslužbencu pisanje pusti v poštnem predalu, če pošiljke ni prevzel v roku, vsaj zagotavlja možnost, da se ta seznanji z odpovedjo pogodbe o zaposlitvi, če iz opravičljivih razlogov ni mogel pravočasno do pošte in tam prevzeti odpovedi pogodbe o zaposlitvi v roku za sprejem. Zatrjuje, da so zato delavci, za katere velja vročanje po ZDR-1, v slabšem položaju kot delavci, za katere velja vročanje po ZUP, pri čemer za tako razlikovanje ni legitimnih razlogov.

5. Ustavno sodišče je s sklepom št. U-I-200/15, Up-936/15 z dne 28. 9. 2016 pobudo in ustavno pritožbo v delu, ki se nanaša na odločitve sodišč o zavrženju tožbe, sprejelo v obravnavo.¹ V skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) je o sprejemu ustavne pritožbe obvestilo Vrhovno sodišče. Na podlagi drugega odstavka 56. člena ZUstS je ustavno pritožbo poslalo v odgovor toženi stranki iz delovnega spora kot nasprotni udeleženci.

6. Nasprotna udeleženka v odgovoru poudarja, da je Vrhovno sodišče enotno utrdilo stališče, da je rok za vložitev tožbe na ugotovitev nezakonitosti odpovedi pogodbe o zaposlitvi materialni prekluzivni rok. Poleg okoliščine, da je ta rok določen v materialnem predpisu, naj bi pravilnost tega stališča potrjevalo tudi dejstvo, da ta rok ni določen hkrati tudi v Zakonu o delovnih in socialnih sodiščih (Uradni list RS, št. 2/04 in 10/04 – popr. – v nadaljevanju ZDSS-1), kot velja za rok za vložitev tožbe v socialnem sporu. Zato naj tudi sklicevanje na sklep Vrhovnega sodišča št. VIII Ips 58/2013 z dne 14. 1. 2014, iz katerega izhaja stališče, da je rok za vložitev tožbe v socialnem sporu procesni rok, ne bi bilo ustrezno. Odpoved pogodbe o zaposlitvi naj bi bila zgolj pisna izjava ene pogodbenice stranke, da odstopa od pogodbenega razmerja, zato naj ne bi obstajal razlog za drugačno ureditev sodnega varstva druge pogodbenice stranke, kot sicer velja v sistemu materialnega (civilnega) prava. Ker naj bi šlo za razmerje med zasebnimi strankami, naj bi imelo vsakršno poseganje v sistem materialnih rokov za posledico pretres celotnega pravnega sistema. Nasprotna udeleženka opozarja, da vsaka omejitev sodnega varstva z

---

¹ Z istim sklepom je odločilo tudi, da se ustavna pritožba zoper sklep Vrhovnega sodišča št. VIII Ips 100/2015 z dne 9. 9. 2015 o zavrženju revizije ne sprejme, ustavna pritožba zoper sklep Višjega delovnega in socialnega sodišča št. Pdp 1394/2014 z dne 4. 2. 2015 o zavrnitvi pritožbe v delu, ki se nanaša na odločitev o predlogu za vrnitev v prejšnje stanje, v zvezi s 1. točko sklepa Delovnega sodišča v Mariboru št. Pd 247/2014 z dne 3. 9. 2014 pa se zavrže.

roki ne pomeni posega v človekovo pravico do sodnega varstva iz 23. člena Ustave. Navaja, da pritožnica dejansko poskuša z ustavnosodno presojo popraviti lastne napake in lastno neskrbnost. Skrben posameznik bi moral biti pozoren na obvestilo o prispeli pošiljki in poštno pošiljko prevzeti, v primeru zdravstvenih težav pa bi lahko pooblastil pooblaščenca za sprejemanje pisanj. Ker naj bi šlo za pogodbeno razmerje, naj bi bilo vročanje po ZJU utemeljeno urejeno drugače, saj naj bi država kot delodajalec drugače kot zasebni delodajalci izdajala odločbe v postopku odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Šlo naj bi torej za različna primera, zaradi česar naj bi ju zakonodajalec utemeljeno različno obravnaval. Nasprotna udeleženka navaja tudi, da se večina odpovedi vendarle vroča na delovnem mestu, večina delavcev je seznanjenih, da teče postopek odpovedi, saj so vabljeni na zagovore, ali pa gre za situacije, ki so jasno zaznavne. Tako naj bi bilo možnosti, da bi prihajalo do zlorab pri vročanju, zelo malo. Nasprotna udeleženka opozarja, da bi stališče pritožnice postavilo pod vprašaj tudi vsa vročanja v času poletnih počitnic in dopustov, vročanja v času božičnih praznikov, majskih praznikov in krompirjevih počitnic, ko so ljudje dalj časa odsotni.

7. Ustavno sodišče je odgovor nasprotne udeleženke vročilo pritožnici, ki nanj ni odgovorila.

8. Sklep o sprejemu pobude s priloženima pobudo in ustavno pritožbo je Ustavno sodišče poslalo tudi Državnemu zboru, ki v odgovoru navaja, da se strinja z navedbami Vlade, ki jih je podala v mnenju. Meni, da zgolj z zatrdjevanjem neenakosti ni mogoče utemeljiti protiuštavnosti izpodbijane določbe, hkrati pa opozarja, da je Ustavno sodišče že presodilo, da različne ureditve za javni in zasebni sektor v temelju niso sporne oziroma neskladne z Ustavo (prim. npr. odločba št. U-I-266/08 z dne 3. 6. 2010, Uradni list RS, št. 50/10, in sklep št. U-I-215/06 z dne 28. 1. 2009). Meni tudi, da izpodbijana zakonska ureditev ustrezno ureja sodno kontrolo in ne more iti za poseg v pravico do sodnega varstva le zato, ker pobudnica ni pravočasno vložila pritožbe (pravilno tožbe). Ker pobudnici zaradi zamude roka za pritožbo ni uspelo vstopiti v meritorni sodni postopek, to po stališču Državnega zbora ne more pomeniti, da je četrti odstavek 88. člena ZDR-1 v neskladju z Ustavo.

9. Mnenje je Ustavnemu sodišču poslala Vlada. Navaja, da so pravila vročanja po Zakonu o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo in 45/08 – v nadaljevanju ZPP) predvidena in prilagojena vročanju sodnih pisanj. Pri delovnem razmerju pa naj bi šlo za pogodbeno razmerje v zasebni sferi, pri čemer naj bi bilo treba pravila vročanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi prilagoditi tudi dejstvu, da se tega opravila poslužujeta obe stranki, torej tudi delavec. Vlada pojasnjuje, da so bila zaradi številnih težav pri vročanju odpovedi pogodbe o zaposlitvi v skladu s pravili ZPP pravila vročanja spremenjena in umeščena neposredno v ZDR-1, ki je začel veljati 21. 4. 2013. Smiselna uporaba pravil pravnega postopka pa naj bi ostala za tista vprašanja vročanja, ki jih ZDR-1 ne ureja. Ureditve vročanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi v ZDR-1 naj bi bila vezana na splošna poštna pravila po Zakonu o poštah in poštne storitvah (Uradni list

RS, št. 51/09, 77/10 in 81/15 – v nadaljevanju ZPSto-2). Šlo naj bi za uveljavljena pravila, ki naj bi bila splošno znana in s katerimi naj bi se delavci vsakodnevno srečevali, pogosteje kot s pravili vročanja po ZPP, ki naj bi bila namenjena vročanju pisanj v sodnih postopkih. V primerjavi s prej veljavnimi pravili naj bi se od delavca s spremembo v ZDR-1 morda res zahtevala večja skrbnost glede prejemanja poštnih pošiljk, naslovljenih od delodajalca, vendar naj bi šlo za običajno skrbnost, ki naj bi jo delavec izkazoval glede vseh področij življenja, v katera je vključen, oziroma pisanj v zvezi z njimi. Razlog za neuspeh vročitve naj bi bila tako (najpogosteje) opustitev skrbnosti naslovnika – delavca. Vlada zavrača očitek o neskladju izpodbijane ureditve z načelom enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave in pravico do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave, ker naj bi bila ureditev vročitve v ZDR-1 bistveno bolj stroga kot ureditev vročanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi javnim uslužbencem po ZUP. Navaja razloge, zakaj naj bi šlo za različna pravna položaja oziroma zakaj je za vročanje odpovedi javnim uslužbencem primerno uporabiti pravila upravnega postopka. Ker odpoved pogodbe tudi ni sodno pisanje, je po mnenju Vlade smiselno, da ZDR-1 za zasebni sektor določa posebna pravila vročanja odpovedi s poudarkom na primarnem osebnem vročanju v prostorih delodajalca. V primeru, da taka vročitev ne bi bila mogoča, pa naj bi se kot najbolj ustrezna pokazala splošna poštna pravila vročanja, pri čemer naj bi se uporabilo vročanje s priporočeno pošiljko s povratnico, kar naj bi zagotavljalo varnost in sledljivost pošiljke. S tem naj bi bilo zagotovljeno, da se enaki položaji obravnavajo enako in različni različno. Vlada meni, da izpodbijana ureditev tudi ni v neskladju s pravico do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave. Navaja, da določitev prekluzivnih rokov sicer povzroči omejitev te pravice, vendar je Ustavno sodišče že večkrat sprejelo stališče, da to še ne pomeni, da bi bila taka omejitev sama po sebi nedopustna. Prekluzivni roki naj bi namreč služili zagotavljanju jasnosti in gotovosti medsebojnih pravnih razmerij, kar naj bi bilo tako v interesu strank kot tudi v interesu pravne varnosti. Pogoj pa naj bi bil, da tako dolžina teh rokov kot tudi njihov prekluzivni učinek dovolj jasno in nedvoumno izhajata iz zakona. Vlada ocenjuje, da ZDR-1 z določitvijo roka 30 dni za uveljavljanje sodnega varstva izpolnjuje navedene zahteve Ustavnega sodišča. Zaključuje, da je izpodbijana ureditev vročitve odpovedi pogodbe o zaposlitvi pravno varna in predvidljiva ter sorazmerna s ciljem učinkovitega varstva pravic.

10. Ustavno sodišče je odgovor Državnega zbora in mnenje Vlade poslalo pobudnici, ki nanju ni odgovorila.

B. – I.

Presoja skladnosti četrtega odstavka 88. člena ZDR-1 s prvim odstavkom 23. člena Ustave

11. Člen 88 ZDR-1 določa pravila vročitve odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Redna ali izredna odpoved pogodbe o zaposlitvi se vroča praviloma osebno v prostorih delodajalca,

s priporočeno pošiljko s povratnico ali z objavo na oglasnem mestu pri delodajalcu, ki je dostopno delavcu.² V skladu z izpodbijanim četrtem odstavkom 88. člena ZDR-1 se delavcu v primeru, če se mu odpoved pogodbe o zaposlitvi vroča s priporočeno pošiljko s povratnico, vroča na naslov prebivališča, določenega v pogodbi o zaposlitvi, razen če je delavec naknadno pisno sporočil drug naslov, delodajalcu pa na naslov sedeža delodajalca, določenega v pogodbi o zaposlitvi. Šteje se, da je vročitev opravljena, ko je pošiljka prevzeta, oziroma če pošiljka ni prevzeta v roku za sprejem, ko poteče osem dni od dneva prvega poskusa vročitve.³

12. Na podlagi izpodbijane določbe torej ni obvezna osebna vročitev odpovedi pogodbe o zaposlitvi po pošti, temveč lahko delodajalec odpoved vroča tudi s priporočeno pošiljko s povratnico. Pravila vročanja priporočenih pošiljk določa 41. člen ZPSto-2. Ta v drugem odstavku določa, da se priporočene in vrednostne poštno pošiljke vročajo naslovníku osebno na naslovu. Če to ni mogoče, se priporočena in vrednostna pošiljka vročita enemu od odraslih članov gospodinjstva ali osebi, pooblaščenim za prevzem poštnih pošiljk. Če teh poštnih pošiljk zaradi odsotnosti ni mogoče vročiti navedenim osebam, pusti dostavljavec v hišnem predalčniku obvestilo, v katerem navede kraj prevzema in rok, v katerem se lahko prevzame poštna pošiljka (tretji odstavek 41. člena ZPSto-2). Če naslovník poštno pošiljke ne prevzame v roku, določenem v obvestilu iz prejšnjega odstavka, se poštna pošiljka vrne pošiljatelju (četrti odstavek 41. člena ZPSto-2).⁴

13. Pobudnica zatrjuje neskladje izpodbijane ureditve s pravico do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave, ker delavcu z določitvijo, da se po izteku roka za prevzem pošiljke na pošti odpoved vrne delodajalcu, onemogoča dejansko seznanitev s poštno pošiljko (odpovedjo pogodbe o zaposlitvi), kar lahko povzroči, da delavec tudi brez krivdnih razlogov zamudi prekluzivni rok za vložitev tožbe in s tem možnost izpodbijanja

---

² Pogodbena stranka, ki se ji odpoved pogodbe o zaposlitvi vroča v prostorih delodajalca, mora prevzeti odpoved pogodbe o zaposlitvi. Šteje se, da je bila vročitev opravljena, če pogodbena stranka odkloni vročitev odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Dokazno breme za vročitev oziroma odklonitev vročitve odpovedi pogodbe o zaposlitvi je na pogodbeni stranki, ki odpoveduje pogodbo o zaposlitvi (tretji odstavek 88. člena ZDR-1).

³ Na podlagi šestega odstavka 88. člena ZDR-1 se za vročanje odpovedi pogodbe o zaposlitvi smiselno uporabljajo pravila pravnega postopka, kolikor ni drugače določeno s tem členom.

⁴ Peti, šesti in sedmi odstavek 41. člena ZPSto-2 določajo:

"(5) Če naslovník ali osebe iz drugega odstavka tega člena priporočene in vrednostne poštno pošiljke nočejo sprejeti, napiše vročevalec ali vročevalka (v nadaljnjem besedilu: vročevalec) na poštno pošiljko ali vročilnico datum in razlog zavrnitve sprejema in poštno pošiljko vrne pošiljatelju.

(6) Če poštno pošiljke ni mogoče dostaviti naslovníku, in tudi ni mogoče ugotoviti kdo je pošiljatelj, izvajalec poštnih storitev na poštni pošiljki o tem napiše uradni zaznamek in jo shrani za eno leto od dneva zaznambe. Po poteku navedenega roka se taka poštna pošiljka zaprta komisijsko uniči.

(7) Če je prejemnik nepismen ali če se ne more podpisati, dostavljavec zapiše njegovo ime in priimek ter datum vročitve s pripombo, zakaj se prejemnik ni podpisal."

odpovedi pogodbe o zaposlitvi pred sodiščem. Z ustavno pritožbo, ki jo je pobudnica vložila hkrati s pobudo, izpodbija sodne odločitve, ki temeljijo na zakonski ureditvi vročitve odpovedi pogodbe o zaposlitvi po pošti delavcu. Zato je Ustavno sodišče opravilo presojo izpodbijane ureditve v tem obsegu.

14. Pravica do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave je pravica vsakogar, da o njegovih pravicah in dolžnostih ter o obtožbah proti njemu brez nepotrebnega odlašanja odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom ustanovljeno sodišče. Pravica do sodnega varstva zagotavlja možnost predložitve zadeve sodišču, ki bo v zadevi v razumnem času vsebinsko (meritorno) odločilo, odločilo torej o tem, ali je tožbeni zahtevek po materialnem pravu utemeljen ali neutemeljen. Bistven predpogoj za uresničevanje pravice do sodnega varstva zoper odpoved pogodbe o zaposlitvi je, da je delavec z odpovedjo seznanjen. Vročitev odpovedi s priporočeno pošiljko pomeni enega izmed načinov seznanitve delavca z odpovedjo. Namen vročitve odpovedi pogodbe o zaposlitvi je torej omogočiti, da bo delavec z odpovedjo seznanjen in bo lahko pravočasno vložil tožbo, če bo menil, da je odpoved nezakonita. Zato prvi odstavek 88. člena ZDR-1 izrecno določa, da mora biti (pisna) odpoved vročena drugi pogodbeni stranki.

15. Na podlagi izpodbijane ureditve se odpoved pogodbe o zaposlitvi, ki je naslovnik do izteka roka za prevzem ni prevzel, vrne pošiljatelju. To ima praviloma za posledico, da se naslovnik po preteku roka za prevzem pošiljke z odpovedjo ne more seznaniti in zato zamudi prekluzivni rok za vložitev tožbe iz tretjega odstavka 200. člena ZDR-1.⁵ V primeru zamude tega roka sodišče na podlagi prvega odstavka 274. člena ZPP, ki se v skladu z 19. členom ZDSS-1 uporablja v postopku v delovnih sporih, če ni s tem zakonom določeno drugače, tožbo zavrže. Ker sodna praksa rok za vložitev tožbe zoper odpoved pogodbe o zaposlitvi šteje za materialni rok, ne prideta v poštev vrnitev v prejšnje stanje in podaljšanje roka.⁶ Izpodbijana ureditev vročitve odpovedi v součinkovanju s pravili o materialnih in prekluzivnih rokih lahko pripelje do izgube sodnega varstva zoper odpoved pogodbe o zaposlitvi, kar pomeni poseg v pravico do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave.

16. Ustavno sodišče je v okviru presoje, ali je takšen poseg ustavno dopusten, najprej ocenilo, ali poseg temelji na ustavno dopustnem, tj. stvarno upravičenem cilju (tretji

---

⁵ Tretji odstavek 200. člena ZDR-1 določa: "Ugotovitev nezakonnosti odpovedi pogodbe o zaposlitvi, drugih načinov prenehanja veljavnosti pogodbe o zaposlitvi ali odločitev o disciplinski odgovornosti delavca lahko delavec zahteva v roku 30 dni od dneva vročitve oziroma od dneva, ko je zvedel za kršitev pravice, pred pristojnim delovnim sodiščem."

⁶ Za materialne roke ne prideta v poštev vrnitev v prejšnje stanje in podaljšanje roka, na te roke pa tudi ne vplivajo mirovanje in prekinitev postopka ter nastop sodnih počitnic (A. Galič v: L. Ude, A. Galič (red.), Pravdni postopek, Zakon s komentarjem, 1. knjiga, Uradni list Republike Slovenije in GV Založba, Ljubljana 2005, str. 454).

odstavek 15. člena Ustave). Iz odgovora Državnega zbora in mnenja Vlade je razviden cilj, ki ga je zakonodajalec zasledoval s sprejetjem izpodbijane ureditve, tj. poenostavitev postopka vročanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Z ZDR-1 je spremenil ureditev tako, da se odpoved vroča s priporočeno pošiljko s povratnico na naslov delavčevega prebivališča, določenega v pogodbi o zaposlitvi, in ne več osebno po pravilih ZPP (kot je to določal 87. člen ZDR). Po oceni Ustavnega sodišča je poenostavitev pravil vročanja v delovnih razmerjih ustavno dopusten cilj, zaradi katerega je zakonodajalec smel omejiti pravico do sodnega varstva, varovano v prvem odstavku 23. člena Ustave.

17. Ob ugotovitvi, da poseg zasleduje ustavno dopusten cilj in da s tega vidika torej ni nedopusten, je treba vselej oceniti še, ali je poseg v skladu z načeli pravne države (2. člen Ustave), in sicer s tistim izmed teh načel, ki prepoveduje prekomerne posege (splošno načelo sorazmernosti). Oceno, ali ne gre morda za prekomeren poseg, opravi Ustavno sodišče na podlagi t. i. strogega testa sorazmernosti. Ta test obsega presojo treh vidikov: (1) ali je poseg sploh nujen za doseg zasledovanega cilja; (2) ali je ocenjevan poseg primeren za doseg zasledovanega cilja v tem smislu, da je ta cilj s posegom dejansko mogoče doseči; (3) ali je teža posledic ocenjevanega posega v prizadeto človekovo pravico proporcionalna koristim, ki bodo zaradi posega nastale (načelo sorazmernosti v ožjem pomenu oziroma načelo proporcionalnosti). Le če poseg prene vse tri vidike testa, je ustavno dopusten (glej odločbo št. U-I-18/02 z dne 24. 10. 2003, Uradni list RS, št. 108/03, in OdlUS XII, 86; 25. točka obrazložitve).

18. Res je, da v fazi vročanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi še ne gre za sodni spor med delavcem in delodajalcem oziroma da odpoved pogodbe o zaposlitvi ni sodno pisanje. Vendar pa je treba upoštevati, da je vročitev odpovedi predpogoj za uveljavljanje sodnega varstva zoper odpoved, ki je za delavca lahko življenjskega pomena. Izguba zaposlitve namreč lahko ogrozi existenco ne samo delavca, temveč tudi njegove družine. Zato mora biti omogočeno najmanj to, da se delavec z odločitvijo delodajalca (odpovedjo pogodbe o zaposlitvi) dejansko seznanijo, saj le tako lahko uveljavi sodno varstvo. Izpodbijana ureditev lahko že v primeru daljše odsotnosti delavca zaradi bolezni ali dopusta povzroči, da se s pošiljko dejansko ne seznanijo niti do takrat, ko se izteče prekluzivni rok za vložitev tožbe, še zlasti, ker je ta zelo kratek (30 dni od fikcije vročitve). Verjetnost, da se to zgodi, je še večja zato, ker na obvestilu, ki se pusti v poštnem nabiralniku, ni navedeno, kdo je pošiljatelj. Zato delavec ali drugi člani gospodinjstva ne morejo vedeti, da je od delodajalca, kar bi praviloma pri njih povzročilo večjo skrbnost. Treba je upoštevati, da se vse pomembnejše sodne in upravne odločbe vročajo v skladu s pravili, ki jih urejajo temeljni procesni zakoni,⁷ tako, da se po izteku roka za dvig na pošti pisanje pusti v poštnem nabiralniku. Praviloma se pošiljka pusti v naslovnikovem nabiralniku prav zato, da se zagotovi čim večja dejanska verjetnost, da se bo naslovník

---

⁷ Tako urejata vročanje po pošti na primer 142. člen ZPP, ki na podlagi prvega odstavka 22. člena Zakona o upravnem sporu (Uradni list RS, št. 105/06, 62/10 in 109/12 – ZUS-1) velja tudi za vročanje v upravnem sporu, in 87. člen ZUP.

kljub vročitvi s fikcijo res seznanil s pisanjem.⁸ Sodišča rok za vložitev tožbe iz tretjega odstavka 300. člena ZDR-1 razlagajo kot materialni prekluzivni rok, zaradi česar preneha pravica *ipso iure* in vrnitev v prejšnje stanje ni mogoča,⁹ kar velja tudi v primeru, če delavcu iz opravičljivih razlogov ne uspe prevzeti pisanja. To pomeni, da (lahko) izpodbijana ureditev vročitve v součinkovanju s pravili o materialnih in kratkih prekluzivnih rokih pripelje do trajne in nepopravljive izgube sodnega varstva zoper odpoved pogodbe o zaposlitvi, in sicer na občutljivem delovnopravnem področju, kjer je izražena potreba po varstvu šibkejši strani.¹⁰ Res je, da lahko pride do neseznanitve z odpovedjo tudi zaradi premajhne skrbnosti delavca, vendar pa je velika teža posledice očitno nesorazmerna z morebitnimi koristmi izpodbijane določbe oziroma pozitivnim vplivom na zapletenost postopka vročanja odpovedi.¹¹ Pri oceni koristi je treba namreč upoštevati, da je z vidika zapletenosti vročanja za delodajalca popolnoma vseeno, ali se pisanje po izteku roka za dvig na pošti pusti v naslovnikovem nabiralniku ali pa se vrne pošiljatelju (delodajalcu). Pri oceni koristi pa ni mogoče upoštevati morebitnih zavrženj tožb kot posledice pogostega poteka prekluzivnih rokov, kar v končni posledici pripelje do večjega uspeha delodajalcev pri podajanju odpovedi. Bistvo in namen sankcij za zamudo roka namreč nista v tem, da se delodajalcem olajša podajanje tudi morebiti nezakonitih odpovedi.

19. Navedeni razlogi po oceni Ustavnega sodišča kažejo na to, da poenostavitev vročitve odpovedi pogodbe o zaposlitvi, ki jo je zakonodajalec želel doseči z ocenjevanim posegom, ne pretehta nad pomembnostjo s posegom prizadete pravice delavca do sodnega varstva. Zato po presoji Ustavnega sodišča izpodbijana zakonska ureditev pomeni prekomeren poseg v pravico delavca iz prvega odstavka 23. člena Ustave.

20. Ustavno sodišče je glede na navedeno četrty odstavky 88. člena ZDR-1 razveljavilo (1. točka izreka). Ker je Ustavno sodišče ugotovilo protiustavnost izpodbijane ureditve že zaradi neskladja s pravico do sodnega varstva, ni ocenjevalo drugih očitkov pobudnice.

21. Na podlagi drugega odstavka 40. člena ZUstS lahko Ustavno sodišče določi način izvršitve svoje odločbe. Da bi bilo v času do sprejetja drugačne zakonske zagotovljeno učinkovito uresničevanje pravice do sodnega varstva zoper odpoved pogodbe o zaposlitvi, je Ustavno sodišče določilo, da se za vročanje odpovedi pogodbe o zaposlitvi

---

⁸ Primerjaj z A. Galič v: L. Ude in A. Galič (red.), Pravdni postopek, Zakon s komentarjem spremenjenih členov, 4. knjiga, Uradni list Republike Slovenije in GV Založba, Ljubljana 2010, str. 122.

⁹ Za materialne roke ne prideta v poštev vrnitev v prejšnje stanje in podaljšanje roka, na te roke pa tudi ne vplivajo mirovanje in prekinitev postopka ter nastop sodnih počitnic (A. Galič v: L. Ude, A. Galič (red.) 2005, nav. delo, str. 454).

¹⁰ Primerjaj na primer z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-322/11 z dne 24. 5. 2012 (Uradni list RS, št. 43/12, in OdlUS XIX, 36), 9. točka obrazložitve.

¹¹ Primerjaj s sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi *Aždajić proti Sloveniji* z dne 8. 10. 2015, od 69. do 71. točke.

delavcu po pošti uporabljajo pravila pravnega postopka o osebnem vročanju (2. točka izreka).

B. – II.

Odločitev o ustavni pritožbi

22. Ker izpodbijana odločitev sodišč temelji na določbi ZDR-1, za katero je Ustavno sodišče presodilo, da ni v skladu s prvim odstavkom 23. člena Ustave, je bilo treba ugoditi tudi ustavni pritožbi. Ustavno sodišče je v izpodbijanem delu razveljavilo sklepe Vrhovnega sodišča, Višjega delovnega in socialnega sodišča ter Delovnega sodišča v Mariboru. Zadevo je vrnilo Delovnemu sodišču v Mariboru v novo odločanje (3. točka izreka). V novem sojenju bo moralo sodišče upoštevati, kdaj je bila pritožnici odpoved pogodbe o zaposlitvi vročena na zakonit način. Iz sodbe sodišča prve stopnje je razvidno, da je bila pritožnici odpoved ponovno vročena v prostorih delodajalca 11. 6. 2014 (3. točka obrazložitve). Pritožnica je tožbo vložila 26. 6. 2014.

C.

23. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi 43. člena, drugega odstavka 40. člena in prvega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: predsednica dr. Jadranka Sovdat ter sodnice in sodniki dr. Mitja Deisinger, dr. Dunja Jadek Pensa, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Ernest Petrič, Jasna Pogačar in Marko Šorli. Odločbo je sprejelo soglasno.

dr. Jadranka Sovdat
Predsednica